

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060202

DOM
2023-10-27
Stockholm

Mål nr
P 9002-22

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2022-06-27 i mål nr P 668-22,
se bilaga A

PARTER

Klagande

Ljusnarsbergs kommun

Ombud: Advokat V.B. och advokat J.E.
Advokatfirman Lindahl KB

Motpart

Samhällsbyggnadsnämnden Bergslagen

SAKEN

Bygglov för fasadändring på fastigheten X i Ljusnarsbergs kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1952702

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Ljusnarsbergs kommun har i första hand yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska förklara att bygglov inte krävs för fönsterbyte på en byggnad på fastigheten X i Ljusnarsbergs kommun. I andra hand har kommunen yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska bevilja bygglov för fönsterbyte i enlighet med kommunens ansökan. Kommunen har anfört i huvudsak detsamma som i mark- och miljödomstolen.

Samhällsbyggnadsnämnden Bergslagen har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom och vidhållit sitt beslut att avslå ansökan om bygglov samt skälen för detta. Nämnden har dock förtydligat att den anser att byggnaden är belägen inom ett område som är av riksintresse för kulturmiljövården, att den absoluta merparten av fönstren är i original och att nämnden har avslagit bygglovsansökan i sin helhet. Bygglov har alltså inte beviljats för övriga ansökta åtgärder.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Frågan i målet är om det enligt plan- och bygglagen (2010:900), PBL, krävs bygglov för att byta fönster på en byggnad uppförd någon gång mellan 1910 och 1921 och om denna åtgärd strider mot förbudet mot förvanskning eller kraven på varsamhet i samma lag.

Av 9 kap. 2 § första stycket 3 c PBL framgår att det krävs bygglov för ändring av en byggnad som innebär att byggnaden byter färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial eller byggnadens yttre utseende påverkas avsevärt på annat sätt. Vid bedömningen av om nya fönster medför en sådan avsevärd påverkan på byggnadens yttre utseende har i praxis beaktats om ändringen innebär att byggnadens karaktärsdrag eller områdets kulturvården påverkas på ett sätt som strider mot förvanskningförbudet eller varsamhetskravet (se rättsfallet MÖD 2019:25).

Förvanskningförbudet regleras i 8 kap. 13 § PBL och innebär bl.a. att en byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt inte får förvanskas.

Varsamhetskravet i 8 kap. 17 § PBL innebär att en ändring av en byggnad ska utföras varsamt så att hänsyn tas till byggnadens karaktärsdrag och byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden tas till vara.

Enligt Mark- och miljööverdomstolens bedömning är det fråga om en byggnad med ett sådant särskilt kulturhistoriskt värde som medför att förvanskningförbudet är tillämpligt. Byggnaden får dessutom anses vara belägen inom ett område som är av riksintresse för kulturmiljövården.

De ursprungliga fönstren är huvudsakligen vita, sidohängda tvåluftsfönster av trä med fast mittpost och en spröjsindelning med tre respektive två rutor i vardera luften. Bågarna öppnas utåt. Mark- och miljööverdomstolen delar länsstyrelsens bedömning att byggnadens fönster, både vad gäller val av material, utformning och hängning, är karaktärsskapande för byggnaden.

Enligt ansökan ska merparten av de nuvarande fönstren bytas ut mot aluminiumklädda träfönster av en grövre dimension både avseende karm, båge och mittpost. De kommer dock även efter fönsterbytet ha två lufter och visuellt sett två respektive tre rutor, om än med lös spröjs.

Liknande förändringar, som knappt torde vara märkbara för gemene man som färdas på gatan och huvudsakligen upplever byggnaden som en del i ett större sammanhang, har inte ansetts påverka en byggnads yttre utseende på ett sådant sätt att bygglov krävts (se Mark- och miljööverdomstolens domar den 28 november 2019 i mål nr P 2166-19 och P 5260-19). I de fallen förändrades dock inte fönstrens hängning utan fönstren var även efter bytet sidohängda. I detta fall har emellertid fönstren en hängning som avviker från den ursprungliga genom att de har en s.k. dreh/kipp-funktion, vilket innebär att fönstret kan öppnas inåt både åt sidan och genom tippning. En sådan hängning är inte tidstypisk för byggnaden och påverkar det visuella intrycket av

fasaden på ett väsentligt sätt. Sammantaget får fönsterbytet anses ha en sådan avsevärd påverkan på byggnadens yttre utseende att bygglov krävs.

De nya fönstren skulle, i den utsträckning dessa blir synliga från gaturummet, skada byggnadens kulturhistoriska värden, framför allt genom att upphängnings- och tippfunktionen är främmande för byggnaden. Därigenom skulle fönsterbytet även utgöra en förvanskning på det sätt som avses 8 kap. 13 § PBL. Åtgärden uppfyller i dessa delar inte heller kravet på varsamhet enligt 8 kap 17 § PBL. Det förhållandet att några av byggnadens nuvarande fönster inte är i original påverkar inte denna bedömning.

Kommunens intresse av att få byta ut fönstren kan inte anses väga tyngre än det allmänna intresset av att skydda byggnaden mot förvanskning. Det är därmed inte oproportionerligt att avslå ansökan om bygglov vad gäller de fönster som är synliga från gaturummet.

Övriga fönster, som inte kan upplevas från gaturummet, har inte samma betydelse för det visuella intrycket av byggnaden. Vid denna bedömning har det betydelse att det på byggnadens gårdssida tidigare har skett förändringar som påverkar det visuella intrycket, bl.a. i form av en vinkelställd tillbyggnad och att byggnaden har försetts med inklädda balkonger. Mark- och miljööverdomstolen anser att fönsterbytet i de delar som inte kan upplevas från gaturummet inte kan anses innebära en otillåten förvanskning av byggnaden eller strida mot varsamhetskravet (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 29 april 2019 i mål nr P 4616-18). Ansökan om bygglov avser dock fönsterbytet i sin helhet och även andra ändringar av byggnaden. Mark- och miljööverdomstolen anser att förutsättningar saknas för att pröva frågan om bygglov endast vad gäller vissa delar (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 2 juni 2017 i mål nr P 5575-16). Överklagandet ska därför avslås i sin helhet.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Liselotte Rågmark och Katarina Berglund Siegbahn, referent, tekniska rådet Johan Hjalmarsson, samt hovrättsrådet Katarina Welin.

Föredragande har varit Richard Bexelius.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2022-06-27
meddelad i
Nacka

Mål nr P 668-22

PARTER

Klagande

Ljusnarsbergs kommun

Ombud: Advokaterna V.B. och J.E.
Advokatfirman Lindahl KB

Motpart

Samhällsbyggnadsnämnden Bergslagen

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Örebro läns beslut den 11 januari 2022 i ärende nr 403-7732-2021,
se [bilaga 1](#)

SAKEN

Avslag på ansökan om bygglov för fasadändring på fastigheten X i Ljusnarsberg
kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avslår yrkandet om syn.
 2. Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.
-

BAKGRUND

Den 1 september 2021 beslutade Samhällsbyggnadsnämnden Bergslagen (nämnden) att avslå en ansökan från Ljusnarsbergs kommun (kommunen) om bygglov för fasadändring i form av byte av fönster på fastigheten X i Ljusnarsbergs kommun.

Kommunen överklagade beslutet till Länsstyrelsen i Örebro län (länsstyrelsen) som avslog överklagandet. Kommunen har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN

Kommunen har i första hand yrkat att mark- och miljödomstolen ska förklara att bygglov inte krävs för aktuella fönsterbyten. I andra hand har kommunen yrkat att mark- och miljödomstolen, med ändring av länsstyrelsens beslut, beviljar bygglov för fönsterbyte på fastigheten i enlighet med kommunens ansökan.

Kommunen har även yrkat att mark- och miljödomstolen ska företa syn på fastigheten, till styrkande av att fönsterbytet inte kommer medföra en sådan avsevärd påverkan på byggnadens yttre utseende att bygglov krävs och att fönsterbytet inte kommer innebära att byggnadens karaktärsdrag eller områdets kulturvärden påverkas på ett sätt som strider mot varsamhetskravet eller förvanskningförbudet.

GRUNDER

Planerat fönsterbyte innebär inte någon avsevärd påverkan på byggnadens yttre utseende. Planerat fönsterbyte innebär inte att byggnaden förvanskas utan medför istället att byggnadens utformning i huvudsak bevaras. Planerat fönsterbyte strider inte mot varsamhetskravet. Planerat fönsterbyte strider inte mot gällande detaljplan.

UTVECKLING AV TALAN

Till stöd för sitt överklagande har kommunen framfört i huvudsak följande.

Bakgrund

Kommunen äger fastigheten Ljusnarsberg X på vilken den aktuella byggnaden står. Byggnaden är uppförd någon gång runt 1910 och 1921.

Den ansökta fasadändringen omfattar:

1. omputsning av fasaden,
2. tilläggsisolering av fasaden,
3. tillbyggnad av nytt väderskydd vid entrén norra sidan,
4. tillbyggnad av tillgänglighetsramp östra sidan,
5. nya trätrappor på innergården mot söder,
6. renovering av de större ”konditorifönstren” i bottenvåningen, samt
7. utbyte av övriga fönster i byggnaden.

Nämnden avslag den 1 september 2021 kommunens ansökan i den del det avsåg fönsterbyten (punkten 7 ovan). Som beslutet får förstås beviljades övriga delar av ansökan.

Planerat fönsterbyte omfattas inte av bygglovsplikt

Avgörande för bygglovsplikten är huruvida fönsterbytet medför att byggnadens yttre utseende påverkas avsevärt. De ursprungliga fönstren är sidohängda tvåluftsfönster och har en spröjsindelning med två (översta våningen) respektive tre rutor i vardera luften. Fönstren är vita och större delen av fönstren är utåtgående. Flera av fönstren har dock bytts ut genom åren och endast ca 40 procent av ursprungsfönstren finns kvar. Utöver det så innehåller många av de övriga fönstren en blandning av nyare och äldre munblåsta glas. Resterande fönster liknar de sökta fönstren och på byggnadens västra sida finns i dag flera fönster som öppnas inåt.

De sökta fönstren är sidohängda med två lufter och har en spröjsindelning med två (översta våningen) respektive tre rutor i vardera luften. Kulören är exakt samma som på ursprungsfönstren. De nya fönstren är väldigt lika originalfönstren men skiljer sig något då fönstrens utsida är klädd med aluminium, fönsterbågen är något grövre än befintlig och spröjsen har endast en dekorativ funktion. Fönstren är

dessutom inåtgående. Att spröjsen bara har en dekorativ funktion kommer endast synas vid en nära granskning av en fackman. För att komma så nära fönstren från utsidan krävs stege eller annat hjälpmedel. De löstagbara spröjsen och den något grövre bågen medför ingen skillnad för byggnadens eller fönstrens utseende och påverkar inte helhetsintrycket.

Kommunens uppfattning är att det planerade fönsterbytet inte är en sådan åtgärd som har en avsevärd påverkan på byggnadens yttre utseende eftersom fönsterbytet (i) inte innebär en förvanskning (ii) uppfyller varsamhetskravet och (iii) inte är synligt för gemene man.

Fönsterbytet uppfyller varsamhetskravet och innebär ingen förvanskning

Byggnadens kulturvärde och riksintresse för kulturmiljövården

Fastigheten omfattas inte av några skyddsbestämmelser och ligger inte inom ett område som är utpekats som riksintresse för kulturmiljövård. I gällande detaljplan anges inte heller att kvarteret Bergmästaren (där fastigheten är belägen) har ett kulturhistoriskt värde. Däremot anges att kvarteret Köpmannen som är beläget i närheten har ett stort kulturhistoriskt värde. Således pekades vissa områden ut som särskilt värdefulla i planen. Om byggnaden hade ett stort kulturhistoriskt värde skulle detta därför rimligtvis ha angetts i detaljplanen eller i vart fall i länsstyrelsens publikation *Riksintressen KNÖL-kommunerna* som omfattar fördjupade riksintressebeskrivningar av exempelvis Ljusnarsberg.

Att byggnaden en gång i tiden fungerade som bankhus och konditori torde inte ha betydelse för bedömningen på det vis som länsstyrelsen gör gällande. Med den utgångspunkten måste byggnaden i vart fall anses vara mindre skyddsvärd än om den omfattats av särskilda skyddsbestämmelser eller varit belägen inom ett område som utpekats som riksintresse för kulturmiljövård. Det ligger trots allt i sakens natur att kulturvärden som har kommit till uttryck i en antagen plan eller i ett s.k. bevarandeprogram får en större tyngd.

Länsstyrelsens tolkning av MÖD 2019:25 samt Mark- och miljööverdomstolens mål P 2166-19

Länsstyrelsen påstår att det föreligger principiellt viktiga skillnader mellan det nu aktuella fallet och MÖD 2019:25 samt Mark- och miljööverdomstolens mål P 2166-19. Dels genom att byggnaden ligger centralt i förhållande till Gruvstugutorget (vilket är felaktigt), dels att hängningen av fönstren är avvikande genom att fönstren är inåtgående.

Den aktuella byggnaden ligger den i centrala Kopparberg men inte inom område som är utpekad som riksintresse för kulturmiljövården. Byggnaden har inte heller någon särskild skyddsklass. Således kan konstateras att det finns stora likheter mellan rättsfallen och aktuellt fall samt att skillnaderna som föreligger närmast bör innebära att byggnaden har ett lägre skydd än de byggnader som berörs i rättsfallen. I rättsfallen ändrades dessutom fönstrens kulör, vilket inte kommer ske i aktuellt fall. Länsstyrelsen synes även tillmäta Boverkets kommentar av rättsfallen större betydelse än domstolens domskäl, vilket får anses som anmärkningsvärt. Kommunen anser att länsstyrelsens tolkning av rättsfallen är felaktig.

Påverkan på kulturvärdet och kulturmiljön

Kommunen delar inte länsstyrelsens uppfattning om att byggnadens karaktärsdrag är mycket välbevarade. Detta framgår tydligt vid jämförelse av fotografier från 1921 och 2021. Två av skyltfönstren på bottenvåningen har bytts ut mot större fönster och flyttats närmre marken. Snörasskydd har monterats. En vinkelställd tillbyggnad har tillkommit på gårdssidan. Balkonger på gårdssidan har fått inklädnader som är främmande för byggnadens karaktär. Det ska även framhållas att endast ca 40 procent av befintliga fönster i byggnaden är originalfönster. Övriga fönster har bytts ut vid olika tillfällen genom åren. På byggnadens västra sida sitter, som ovan nämnts, flera fönster som öppnas inåt. Bedömningen avseende förvanskningförbudet och varsamhetskravet ska inte ske utifrån byggnadens eller fönstrens ursprungliga utförande. I stället ska bedömningen ske utifrån hur byggnaden ser ut idag, jfr Mark- och miljööverdomstolens mål P 4323-20 och mål P 7340-19.

Enlig praxis har större ändringar än det aktuella fönsterbytet bedömts vara i linje med såväl förvanskningförbudet som varsamhetskravet. Vidare framgår av praxis att det vid bedömningen av om en åtgärd utgör en varsam ändring av en byggnad har lagts stor vikt vid om en byggnad ligger inom ett bebyggelseområde med särskilt bevarandevärde och om den omgivande bebyggelsen ger ett enhetligt intryck. Byggnaden ligger inte inom ett sådant område och området ger inte heller ett enhetligt intryck. Endast en av grannbyggnaderna är från samma tidsepok som byggnaden. Övriga hus utmed Bergmästaregatan (som ligger i nära anslutning till byggnaden) är en blandning av äldre bebyggelse med inslag av modernare byggnader som inte har anpassats till en äldre byggnadstradition.

I grannbyggnaden från samma tidsepok har fönsterbyte genomförts till liknande aluminiumklädda fönster som de sökta fönstren. Ett fönsterbyte skulle såldes gynna stadsbilden och bebyggelseområdets kulturvärde genom enhetlighet och symmetri. Fönsterbytet skulle därmed innebära att bebyggelseområdets kulturvärde ökar.

Vidare ska varsamhetskravet inte tillämpats mot en fastighetsägares vilja, om en åtgärd inte strider mot någon bestämmelse i en detaljplan. Det har inte heller haft någon avgörande betydelse om bebyggelsemiljöns värde redovisats i bygglovsärendet.

De nya fönstren, renovering m.m.

När fönstren behövde bytas har kommunen eftersökt en fönstermodell som är så lik de ursprungliga fönstren som möjligt. Det är dock inte enkelt att hitta nya träfönster med fast spröjs, utåtgående öppning och glas med 1920-talskaraktär. Det är inte heller rimligt ur ett ekonomi- eller klimatperspektiv att specialtillverka exakt likadana fönster som ursprungsfönstren.

De fönster som ansökan omfattar har redan köpts in av kommunen. Kommunen har innan inköpet av fönstren även undersökt möjligheten att renovera befintliga fönster vilket visat sig vara väsentligt mycket dyrare och sämre ur ett buller-, säkerhets- och klimatperspektiv.

Bostadssektorn står för cirka 40 procent av energiförbrukningen inom EU (COM (2019) 640, s. 9). Det är därför nödvändigt att energieffektivisera byggnader, genom exempelvis fönsterbyte och tilläggsisolering av fasad, för att minska klimatpåverkan. Vid en renovering skulle även ytterligare isolerglas behöva monteras innanför befintliga fönster för att uppnå samma isoleringsgrad och bullerreducerande funktion som de sökta fönstren. Dessutom är det inte möjligt att på så sätt få enhetliga fönster i byggnaden eftersom flera av de befintliga fönstren i nuläget är olika.

Kommunens intresse (i egenskap av fastighetsägare) att byta till mer ändamålsenliga fönster till en försvarbar kostnad väger tyngre än intresset av att bevara originalfönstren (vilket inte ens är möjligt i aktuellt fall eftersom fler originalfönster saknas), jfr Mark och miljööverdomstolen bedömning i mål P 9298-14.

Nämnden har även beviljat övriga åtgärder som omfattas av kommunens ansökan. En av dessa åtgärder är tilläggsisolering av fasaden. Detta innebär att fasaden kommer byggas ut väsentligt och om fönstren inte byts (och flyttas ut i liv med fasaden) kommer fönstersmygarna bli väldigt djupa, vilket kommer ha en mycket stor påverkan på byggnadens utseende och helhetsintryck.

Ett byte till aluminiumklädda träfönster som är inköpta för att efterlikna de ursprungliga fönstren kan knappast innebära att byggnaden förvanskas mer jämfört med om byggnaden behåller de träfönster (från olika tidsperioder och fabrikat och som både är inåtgående och utåtgående) som sitter i byggnaden idag. De nu sökta fönstren innebär att byggnaden får enhetliga fönster som ligger nära det ursprungliga utförandet. Fönsterbytet skulle även avhjälpa de potentiellt djupa smygarna genom att de nya fönstren flyttas ut i fasadlivet, vilket ger byggnadens ett helhetsintryck som är långt närmre det ursprungliga än om befintliga fönster behålls. Fönstrens kulör, proportioner och placering kommer i princip vara oförändrade. Tillsammans med vad som har angivits ovan innebär detta att byggnadens kulturvärden ökar eller i vart fall förblir intakt. Sammantaget medför

det att byggnadens karaktär och helhetsintryck kommer vara oförändrat även efter fönsterbytet. Fönstren är inte heller belägna på markplan utan på våning två och tre, vilket innebär att detaljer syns i mindre utsträckning. Detta medför att det princip är omöjligt för gemene man att märka fönsterbytet.

Sammanfattning

Vid en samlad bedömning kan åtgärden inte anses strida mot förvanskningsförbudet eller varsamhetskravet. Ändringen strider inte heller mot någon skyddsbestämmelse i detaljplanen. Fönsterbytet påverkar inte byggnadens yttre utseende på ett avsevärt sätt varför bygglov inte krävs. Detta framgår med tydlighet i Mark- och miljööverdomstolens praxis.

Om fönsterbytet trots detta skulle anses vara bygglovspliktigt så ska bygglov meddelas eftersom:

- a) fönsterbytet inte strider mot några planbestämmelser,
- b) fönsterbytet inte strider mot varsamhetskravet eller medför att byggnaden förvanskas.

Till överklagandet har kommunen bifogat skriftlig bevisning i form av en jämförande visualisering av befintliga och sökta fönster, karta, fotografier samt en beskrivning av åtgärderna och en sammanställning av kostnader.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Syn

Enligt 3 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar ska domstolen hålla syn på stället om det behövs. Med hänsyn till det material som finns tillgängligt i målet anser mark- och miljödomstolen att syn på platsen inte behövs. Kommunens yrkande om syn ska därför avslås.

Mark- och miljödomstolens prövning i sak

Mark- och miljödomstolen har gått igenom handlingarna i målet samt övervägt vad kommunen har anfört i mark- och miljödomstolen. Liksom underinstanserna finner domstolen att åtgärden utgör en väsentlig ändring som därmed kräver bygglov.

Enligt domstolen är förändringen som de nya fönstren skulle innebära för fasadens gestaltning och proportioner tydlig vid en jämförelse med intilliggande hus där ett likartat fönsterbyte redan har utförts. Särskilt noterbar är förändringarna i bredd på fönstrens karmram och mittpost. Domstolen instämmer därför sammanfattningsvis i underinstansernas bedömning att den sökta åtgärden är lovpliktig och att den inte uppfyller kraven på varsamhet samt att den strider mot förvanskningförbudet. Mot bakgrund av detta saknas förutsättningar för att bevilja bygglov. Vad kommunen anfört i sitt överklagande föranleder inte någon annan bedömning. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 18 juli 2022.

Katarina Winiarski Dol

I domstolens avgörande har rådmannen Katarina Winiarski Dol, ordförande, och tekniska rådet Ylva Kvist Trelje deltagit. Föredragande har varit beredningsjuristen Jessica Waher.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.